

Nr 22

Civilutskottets betänkande i anledning av motion om översyn av vissa bestämmelser avseende bebyggelse på landet**Motionen**

I motionen 1972:776 av fru Hambraeus (c) och herr Johansson i Holmgården (c) föreslås att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär en översyn av byggnadslagen, VA-lagen, hälsovårdslagen och bostadslånekungörelsen, i syfte att förbättra förutsättningarna för bebyggelse på landet.

Gällande ordning m. m.

Föreskriften i 5 § *byggnadslagen* (BL) att en förutsättning för att mark skall få användas till tätbebyggelse är att den vid planläggning prövats från allmän synpunkt lämpad för ändamålet ger upphov till en prövning även av sundhetssynpunkter, bl. a. möjligheterna att ordna vattenförsörjning och avlopp. I 44 § *byggnadsstadgan* (BS) föreskrivs bl. a. att ledningar för vatten och avlopp samt vissa utrymmen skall anordnas så att sanitär olägenhet inte uppkommer. 46 § BS innehåller föreskrift att byggnad för stadigvarande bruk, vari inrymmer bostads- eller arbetsrum, skall anordnas och inredas så att den bereder möjlighet till trevnad och god hygien samt att den skall vara försedd med behövlig sanitär utrustning. I 47 och 48 §§ finns strängare bestämmelser för flerfamiljshus och byggnader för vissa speciella ändamål. Chefen för kommunikationsdepartementet anförde vid 1959 års ändringar i byggnadslagstiftningen (prop. 1959:168) att i fråga om egna hem och liknande byggnader bör det rent principiellt vara ägarens privatsak hur utrymmet disponerades och inredningen i övrigt ordnades, så länge byggnaden fyllde skäligen anspråk i övrigt, bl. a. på hygien. Mot denna bakgrund borde bestämmelserna för en- och tvåfamiljshusen, vilka på landsbygden var den förhärskande byggnadskategorin, inte göras alltför detaljerade och svårtillämpade. Departementschefen erinrade vidare om att krav i samband med långivning garanterade en god standard.

De föreskrifter i *hälsovårdsstadgan* som reglerar anordnandet av klosett innehåller i sig inte något förbud mot andra typer än vattenklosetter. De är i stället utformade så att tillstånd fordras för att anordna vattenklosett. Bedömningen i övrigt återförs helt till begreppet sanitär olägenhet och de bedömningar därav som får göras av olika anordningars lämplighet.

Avloppsvattenfrågorna har förts över från vattenlagen till *miljöskyddslagen* (ML). Enligt 2 § ML får avloppsvatten från vattenklosett som inte undergått längre gående rening än slamavskiljning inte släppas ut om det

inte är uppenbart att det kan ske utan olägenhet.

Lagen om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (VAL) ålägger kommun att tillse att allmän va-anläggning kommer till stånd. Så skall ske när det med hänsyn till den allmänna hälsovården behövs. Fastighetsägare inom verksamhetsområdet har skyldighet att bidra till kostnaderna även om de inte ansluter sig till det. Förutsättningen är att anordningar behövs och att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt med större fördel. Fastighetens faktiska anslutning blir därmed beroende på hur hälsovårdsnämnden bedömer frågan från sanitär synpunkt. Socialstyrelsens anvisningar för den allmänna hälsovården har endast rådgivande karaktär.

Bostadslånekungörelsen anger i 6 § att en förutsättning för bostadslån är att bostadslägenheternas utformning och utrustning uppfyller skäliga krav på god bostadsstandard. I bostadsstyrelsens härtill utfärdade anvisningar sägs att bostadslägenhet skall, om inte särskilda skäl till undantag finns, vara försedd med vatten- och avloppsledningar samt vattenklosett. I de rekommendationer som intagits i bostadsstyrelsens skrift "God bostad – i dag och i morgon" anges vattenklosett som normalstandard för alla typer av bostäder.

Utskottet

Syftet med den i motionen föreslagna översynen av vissa lagar och författningar har i dess text preciserats till att "undanröja föreskrifter rörande sanitära frågor, som leder till att bostadsbyggandet på landsbygden systematiskt missgynnats".

Enligt utskottets bedömning kan inte åberopad reglering i och för sig anses hindra att likvärdiga eller bättre alternativ till vattenklosett kommer till användning. Avgörande för den faktiska tillämpningen torde ha varit konkreta bedömningar av de alternativ i form av andra tekniska lösningar som stått till buds och inte minst bostadskonsumenternas önskemål och värderingar. Det är, på de grunder motionärerna angett, värdefullt om utvecklingsarbetet på området fortsätter och om närmast bostadsstyrelsen och socialstyrelsen kan tillhandagå med ytterligare råd och anvisningar i denna fråga, varvid uppmärksamheten torde kunna riktas mot andra tekniska lösningar. Därmed skulle också utvecklingsarbetet kunna främjas.

Utskottet finner sålunda inte skäl tillstyrka den förordade översynen av vissa lagar och författningar.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1972:776.

Stockholm den 20 april 1972

På civilutskottets vägnar

ERIK GREBÄCK

Närvarande: se under utskottets betänkande CU:1972:25.